

2014 m. rugpjūčio 25 d.

Vilnius

Informacinės laidos „Lietuvos laikas“ redakcijai

Pirmasis Baltijos kanalas

DĖL 2014 M. LIEPOS 23 D. GAUTO PAKLAUSIMO

„Transparency International“ Lietuvos skyrius (TILS) 2014 m. liepos 23 d. gavo Pirmojo baltijos kanalo (PBK) laidos „Lietuvos laikas“ redakcijos paklausimą apie tai, kodėl 2014 m. liepos 23 d. TILS vadovas Sergejus Muravjovas atsisakė pateikti komentarą šios laidos žurnalistams.

Apgailestaujame, tačiau, turėdami pagrįstų abejonių dėl Jūsų televizijos, Pervyj Baltijskij kanal (PBK), skaidrumo „Transparency International“ Lietuvos skyriaus (TILS) atstovai negali Jums duoti interviu. Mūsų akimis, gauti iš mūsų informacijos Jums trukdo tai, kad Jūsų kanalas Valstybės saugumo departamento (VSD) laikomas keliančiu grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui.

Be to, pradėjus domėtis Jūsų televizijos apie savo veiklą teikiama informacija, mums kilo ir daugiau klausimų, susijusių su skaidrios žiniasklaidos kriterijais: a) klaidų ištaisymu, b) skaidria savininkyste, c) skaidria personalo politika, d) skaidria informacijos rengimo politika.

1. VSD laiko PBK keliančiu grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui

VSD pateiktame [“Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinime”](#) Jūsų televizija laikoma pavojinga Lietuvos valstybės interesams: *“Lietuvoje vienu iš Rusijos įtakos instrumentų, įgyvendinant informacinės ir ideologinės politikos uždavinius buvo rusakalbės žiniasklaidos priemonės „Litovskij kurjer“, „Obzor“, „Ekspress nedelia“ ir „Pervyj Baltijskij kanal“ (paryškinta – TILS). Jose pateikiamos informacijos turinys Lietuvos užsienio politikos, istorijos, energetikos, tautinių mažumų klausimais atitiko Rusijos viešojoje erdvėje formuotas nuostatas Lietuvos atžvilgiu. Itin aktyviai buvo palaikoma Rusijos vykdoma*

informacinė kampanija, nukreipta prieš Lietuvos pirmininkavimą Europos Sąjungos Tarybai bei Rytų partnerystės programoje dalyvaujančių šalių viršūnių susitikimą Vilniuje. Lietuvos rusakalbės žiniasklaidos priemonės yra tiesiogiai veikiamos ir kontroliuojamos Rusijos informacinės politikos vykdytojų.” TILS vertina šį VSD perspėjimą kaip grėsmingą. Neturime jokių žinių apie *Pervyj Baltijskij kanal* pateiktus įrodymus, jog VSD klysta. Nors PBK valdantis *Baltijas Mediju Alianse (BMA)* išsako savo poziciją dėl kontraversišκών Rusijos TV kanalų vertinimų [Lietuvoje](#), tačiau mes nesuprantame, kas kalba BMA vardu?

Dirbame tam, kad Lietuvos valstybė taptų skaidresnė, o jos žmonės – laimingesni. Nenorime padėti tiems, kurie siektų pakenkti Lietuvai. Maloniai prašome pateikti faktų, kurie leistų išsklaidyti čia mūsų pateikiamas abejones.

2. TILS akimis, PBK neatitinka pasaulyje pripažintų žiniasklaidos skaidrumo kriterijų.

TILS nuolat siekia padėti žiniasklaidai tapti skaidresnei. Remdamiesi plačiai pasaulyje pripažintais žiniasklaidos skaidrumo kriterijais, esame atlikę lyginamąją šalies žiniasklaidos skaidrumo analizę. Mūsų akimis PBK galimai neatitinka nė vieno iš šių keturių [kriterijų](#):

- a) **Aiškus klaidų taisymas.** Nei žiūrėdami Jūsų laidas, nei Jūsų interneto svetainėje neradome aiškių klaidų ištaisymų. Nors BMA išsako apgailėstą dėl to, kad *NTV Mir Lithuania* laida apie Sausio [įvykius galėjo užgauti](#) Lietuvos žiūrovų jausmus, tačiau toks pareiškimas negali būti laikomas klaidų ištaisymu.
- b) **Skaidri savininkystė.** PBK viešai neteikia informacijos apie savo savininkus, todėl iš PBK interneto [svetainės](#) negalima suprasti, kokie asmenys valdo šią televiziją, kokių dar jie turi interesų? Pavyzdžiui, jei PBK valdoma Rusijos valdžios, tai kaip valdoma ir kaip užtikrinama, kad Kremliaus politikai nesikiša į redakcijos darbą?
- c) **Skaidri personalo politika.** Nerandame jokių rašytinių Jūsų darbuotojų elgesio taisyklių, nurodančių, kaip išvengti interesų konflikto. Ar galima sumokėti už žurnalisto pietus? Ar žurnalistai gali aukoti politiniam kandidatui? Ar jie gali imti honorarą už viešąją kalbą? Ar galima keliauti, jeigu už kelionę sumoka kitas asmuo? Ar romantiški arba šeimos ryšiai su naujienų šaltiniu, ar su asmeniu, kurio veikla gali būti nušviesta naujienų organizacijos atskleidžiami

vadovybei? Ar politiniai, verslo arba finansiniai redakcijos darbuotojo ar jo šeimos narių interesai atskleidžiami vadovybei, jei darbuotojas rengia pranešimą, galintį turėti įtakos tiems politiniams, verslo ar finansiniams interesams?

- d) **Skaidri informacijos rengimo politika.** Nerandame rašytinių informacijos rengimo normų (šaltinių naudojimo, pasakojimų apie vaikus taisyklių, įvairių etinės nuostatų) ar kitokių rašytinių gairių, nurodančių personalui etikos principus ir elgesio taisykles, taikomas tam tikrose aplinkybėse. Pavyzdžiui, kada reporteriai gali vartoti politiškai angažuotus terminus kaip „teroristas“? Kaip PBK sprendė, jog, kalbėdamas apie Ukrainos kariuomenę, vartos žodį „siloviki“, o Ukrainos kariuomei besipriešinančius kovotojus vadins „opolčency“? Kiek šaltinių turėtų patvirtinti naujieną?

Dar sykį apgailestaujame, kad šiuo metu negalime duoti Jums interviu. Tačiau esame atviri bet kokiems Jūsų paaiškinimams dėl VSD nurodomų Jūsų grėsmių Lietuvos nacionaliniam saugumui ir atsakymams į TILS klausimus apie Jūsų atitikimą tarptautiniams žiniasklaidos skaidrumo kriterijams.

Pagarbiai

Rytis Juozapavičius, TILS dalininkas

Aurimas Perednis, TILS dalininkas

Sergejus Muravjovas, TILS dalininkas, TILS direktorius